

QUAESTIO XXXVII.

DE DISTINCTIONE ORDINUM, ET EORUM ACTIBUS,
ET CHARACTERIS IMPRESSIONE,
IN QUINQUE ARTICULOS DIVISA.

Consequenter agendum est de distinctione ordinum, et eorum actibus, et characteris impressione.

Circa quod quaeruntur quinque.

Primo. Utrum ordo debeat in plures distingui.

Secundo. Quot sint.

Tertio. Utrum debeant distingui per sacros, et non sacros.

Quarto. Utrum actus ordinum convenienter in litera assignentur.

Quinto. Quando ordinum characteres imprimantur.

ARTICULUS I.

150

UTRUM DEBEANT PLURES ORDINES DISTINGUI.

(S. Thom. 4. Dist. 24. q. 2. art. 1. q. 1. et seq.).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod non debeant plures ordines distingui: quanto enim aliqua virtus est major, tanto minus est multiplicata: sed hoc sacramentum est dignius aliis sacramentis, in quantum constituit suscipientes in aliquo gradu super alios; cum ergo alia sacramenta non distinguantur in plura, quae recipiant praedicationem totius, nec hoc sacramentum debet in plures ordines distingui.

2. PRAETEREA. Si dividitur, aut est divisio totius in partes integrales, aut in partes subjectivas: non autem in partes integrales; quia sic non reciperent praedicationem totius; ergo est divisio in partes subjectivas: sed partes subjectivae recipiunt in plurali praedicationem generis remoti, sicut generis proximi; sicut homo, et asinus sunt plura animalia, et plura corpora animata; ergo et sacerdotium, et diaconatus, sicut sunt plures ordines, ita sunt plura sacramenta; cum sacramentum sit quasi genus ad ordines.

3. PRAETEREA. Secundum Philos. 8. Ethic. (cap. 10.), « regimen, in quo unus tantum principatur, est nobilius regimen communitatis quam aristocratia, qua diversi in diversis officiis constituuntur »: sed regimen Ecclesiae debet esse nobilissimum; ergo non deberet esse in Ecclesia distinctio ordinum ad diversos actus, sed tota potestas deberet apud unum residere; et sic deberet esse tantum unus ordo.

SED CONTRA. Ecclesia est corpus Christi mysticum, simile corpori naturali, secundum Apostolum (Rom. 12. 1. Cor. 12. Ephes. 1. et Colos. 1.): sed in corpore naturali sunt diversa membrorum officia; ergo et in Ecclesia debent esse diversi ordines.

Praeterea. Ministerium novi Testamenti est dignius, quam veteris, ut patet 2. Corinth. 3.: sed in veteri Testamento non solum sacerdotes, sed etiam ministri eorum Levitate sanctificabantur; ergo et in novo Testamento debent consecrari per ordinis sacramentum non solum sacerdotes, sed ministri eorum; et ita oportet, quod sint plures ordines.

RESPONDEO dicendum, quod ordinum multitudo est inducta in Ecclesia propter tria: primo quidem propter Dei sapientiam commendandam, quae in distinctione rerum ordinata maxime relucet, tam in naturalibus, quam in spiritualibus, quod significatur in hoc, quod regina Saba videns ordinem ministrantium Salomoni, non habebat ultra spiritum (3. Reg. 10.), deficiens in admiratione sapientiae illius: secundo ad subveniendum humanae infirmitati; quia per unum non poterant omnia, quae ad divina mysteria pertinebant, expleri sine magno gravamine; et ideo distinguuntur ordines diversi ad diversa officia; et hoc patet per hoc quod Dominus Numer. 11. dedit Moysi septuaginta senes in adiutorium: tertio, ut via proficiendi hominibus amplior detur, dum plures in diversis officiis distribuuntur, ut omnes sint Dei cooperatores, quo « nihil est divinius », ut Dionysius dicit (cap. 3. Eccl. Hierarch. circ. med.).

AD PRIMUM ergo dicendum, quod alia sacramenta dantur ad effectus aliquos percipiendos: sed hoc sacramentum datur principaliter ad actus aliquos agendos; et ideo secundum diversitatem actuum oportet quod ordinis sacramentum distinguatur, sicut potentiae distinguuntur per actus.

AD SECUNDUM dicendum, quod divisio ordinis non est totius integralis in suas partes, neque totius universalis, sed totius potestativi; cuius haec est natura, quod totum secundum completam rationem est in uno, in aliis autem est aliqua participatio ipsius: et ita est hic; tota enim plenitudo sacramenti hujus est in uno ordine, scilicet sacerdotio, sed in aliis est quaedam participatio ordinis. Et hoc significatum est in hoc quod Dominus dixit (Num. 11.) Moysi: *Auferam de spiritu tuo, tradamque eis, ut sustineant tecum onus populi*; et ideo omnes ordines sunt unum sacramentum.

AD TERTIUM dicendum, quod in regno quamvis tota potestatis plenitudo resideat penes regem, non tamen excluduntur ministrorum potestates, quae sunt participationes quaedam regiae potestatis: et similiter est in ordine. In aristocratia autem apud nullum residet plenitudo potestatis, sed apud omnes.

ARTICULUS II.

151

UTRUM SINT SEPTEM ORDINES.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod non sint septem ordines. ordines enim Ecclesiae ordinantur ad actus hierarchicos, sed tres tantum sunt actus hierarchici, scilicet *purgare, illuminare, et perficere*, secundum quos Dionysius distinguit tres ordines in cap. 5. Eccl. Hierar. (inter princ. et med.); ergo non sunt septem.

2. PRAETEREA. Omnia sacramenta habent efficaciam, et auctoritatem ex institutione Christi, vel saltem apostolorum ejus: sed in doctrina Christi, et apostolorum non fit mentio nisi de presbyteris, et diaconis; ergo videtur, quod non sint alii ordines.

3. PRAETEREA. Per sacramentum ordinis constituitur aliquis dispensator aliorum sacramentorum: sed alia sacramenta non sunt nisi sex; ergo debent esse tantum sex ordines.

alio modo ex parte totius Ecclesiae; et sic solus sacerdos habet actus immediate ad Deum ordinatos, quia ipse solus potest gerere personam totius Ecclesiae, qui consecrat Eucharistiam, quae est sacramentum universalis Ecclesiae.

AD TERTIUM dicendum, quod oblationes a populo oblatae per sacerdotem offeruntur; et ideo *duplex* ministerium circa oblationes est necessarium: *unum* ex parte populi; et hoc est subdiaconi, qui accipit oblationes a populo, et altari imponit, vel offert diacono: *aliud* ex parte sacerdotis; et hoc diaconi est, qui oblationes ministrat ipsi sacerdoti: et in hoc est actus principalis utriusque ordinis; et propter hoc ordo diaconi est superior. Legere autem epistolam non est diaconi, nisi secundum quod actus inferiorum ordinum superioribus attribuntur: similiter etiam crucem ferre; et hoc secundum consuetudinem aliquarum Ecclesiarum; quia in actibus secundariis non est inconveniens diversas consuetudines esse.

AD QUARTUM dicendum, quod doctrina est remota praeparatio ad sacramentum suscipiendum; et ideo pronuntiatio doctrinae ministris committitur: sed doctrina veteris Testamenti adhuc est magis remota, quam doctrina novi, quia non instruit de hoc sacramento nisi in figuris; et ideo novum Testamentum superioribus ministris pronuntiandum committitur; vetus autem inferioribus. Doctrina etiam novi Testamenti perfectior est, quam Dominus per seipsum tradidit, quam ipsius manifestatio per apostolos; et ideo Evangelium diaconis, epistola subdiaconis committitur.

Et per hoc patet solutio AD QUINTUM.

AD SEXTUM dicendum, quod acolythi habent actum super urceolum tantum, non supra ea quae in urceolo continentur: sed subdiaconus habet actum super contentis in urceolo, quia utitur aqua, et vino ad ponendum in calice, et aquam iterum manibus sacerdotis praebet: et diaconus, sicut et subdiaconus, solum actum habet super calicem, non super contenta, sed sacerdos super contenta; et ideo sicut subdiaconus in sui ordinatione accipit calicem vacuum, sacerdos plenum; ita acolythus urceolum vacuum, sed subdiaconus plenum: et sic est quaedam connexio in ordinibus.

AD SEPTIMUM dicendum, quod corporales actus acolythi magis de proximo ordinantur ad actum sacrorum ordinum, quam exorcistae actus, quamvis sit aliquo modo spiritualis; quia acolythi habent ministerium super vasa, in quibus materia sacramenti continetur, quantum ad vinum, quod vase continente indiget propter sui humiditatem: et ideo inter omnes ordines minores ordo acolythorum superior est.

AD OCTAVUM dicendum, quod actus acolythorum se habet propinquius ad actus principales superiorum ministrorum, quam actus aliorum minorum ordinum, ut per se patet; et similiter etiam quantum ad actus secundarios, quibus populum per doctrinam disponunt: quia acolythus doctrinam novi Testamenti visibiliter figurat, lumen portans; sed lector recitando figuras alias: ideo acolythus est superior. Similiter etiam exorcista, quia sicut se habet actus lectoris ad actum secundarium diaconi, et subdiaconi, ita se habet actus exorcistae ad secundarium actum sacerdotis, scilicet ligare, et absolvere, per quem totaliter homo a servitute diaboli liberatur. Et in hoc patet ordinatissimus ordinis progressus, quia sacerdoti quantum ad actum ejus principalem, scilicet consecrare corpus Christi, cooperantur tantum tres superiores ordines; sed quantum ad actum ejus secundarium, qui est absolvere, et ligare, cooperantur superiores, et inferiores.

AD NONUM dicendum, quod quidam dicunt, quod in susceptione ordinis ostiario datur quaedam vis divina, ut arcere possit alios ab introitu templi, sicut in Christo fuit, quando ejecit vendentes de templo: sed hoc magis pertinet ad gratiam gratis datam, quam ad gratiam sacramenti. Et ideo dicendum, quod suscipit potestatem, ut ex officio hoc agere possit; quamvis etiam ab aliis fieri possit, sed non ex officio. Et ita est in omnibus actibus minorum ordinum, quod possint per alios licite fieri, quamvis illi ad hoc non habeant aliquod officium; sicut etiam in domo non consecrata potest dici missa, quamvis consecratio Ecclesiae ad hoc ordinetur, ut in ea missa dicatur.

ARTICULUS V.

154

UTRUM SACERDOTI CHARACTER IMPRIMATUR
IN IPSA CALICIS PORRECTIONE.

(S. Thom. ubi sup. art. 3. q. un.).

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod sacerdoti character non imprimatur in ipsa calicis porreptione, quia consecratio sacerdotis fit cum quadam unctione, sicut et confirmatio: sed in confirmatione in ipsa unctione imprimitur character; ergo etiam in sacerdotio, et non in calicis porreptione.

2. PRAETEREA. Dominus dedit discipulis sacerdotalem potestatem, quando dixit: *Accipite Spiritum Sanctum: quorum remisistis peccata*, etc. Joan. 20.: sed Spiritus Sanctus datur per manus impositionem; ergo et in ipsa manus impositione imprimitur character ordinis.

3. PRAETEREA. Sicut consecrantur ministri, ita et vestes ministrorum; sed vestes sola benedictio consecrat; ergo et in ipsa benedictione episcopi consecratio sacerdotis efficitur.

4. PRAETEREA. Sicut sacerdoti datur calix, ita et vestis sacerdotalis; ergo si in datione calicis imprimatur character, eadem ratione et in datione calicis: et sic sacerdos haberet duos characteres; quod falsum est.

5. PRAETEREA. Ordo diaconi conformior est ordini sacerdotis, quam ordo subdiaconi: sed si character imprimeretur sacerdoti in ipsa calicis porreptione, subdiaconus esset conformior sacerdoti, quam diaconus; quia subdiaconus characterem recipit in ipsa calicis porreptione, non autem diaconus; ergo character sacerdotalis non imprimatur in ipsa calicis porreptione.

6. PRAETEREA. Acolythorum ordo magis appropinquat ad actum sacerdotis, per hoc quod habet actum super urceolum, quam per hoc quod habet actum super candelabrum: sed magis imprimatur character in acolythis, quando accipiunt candelabrum, quam quando accipiunt urceolum, quia nomen acolythi cerei portationem significat; ergo in sacerdote non imprimatur character, quando calicem accipit.

SED CONTRA. Principalis actus ordinis sacerdotis est consecrare corpus Christi: sed ad hoc datur illi potestas in calicis porreptione; ergo tunc imprimatur character.

RESPONDEO dicendum, quod, sicut dictum est (*art. praec. ad 1.*), ejusdem est formam aliquam inducere, et materiam de proximo praeparare ad formam; unde episcopus in collatione ordinum duo facit: *praeparat* enim ordinandos ad ordinis susceptionem; et ordinis potestatem *trahit*. Praeparat quidem, et instruendo eos de proprio officio, et aliquid circa eos operando, ut

idonei sint ad potestatem accipiendam; quae quidem praeparatio in *tribus* consistit, scilicet *benedictione, manus impositione, et unctione*. Per benedictionem divinis obsequiis mancipantur, et ideo benedictio omnibus datur; sed per manus impositionem datur plenitudo gratiae, per quam ad magna officia sunt idonei: et ideo solis diaconis, et sacerdotibus fit manus impositio, quia eis competit dispensatio sacramentorum; quamvis uni sicut principali, et alteri sicut ministro: sed unctione ad aliquod sacramentum tractandum consecrantur, et ideo unctio solis sacerdotibus fit, qui propriis manibus corpus Christi tangunt; sicut etiam calix inungitur, qui continet sanguinem, et patena, quae continet corpus. Sed potestatis collatio fit per hoc, quod datur eis aliquid, quod ad proprium actum pertinet; et quia principalis actus sacerdotis est consecrare corpus, et sanguinem Christi, ideo in ipsa datione calicis sub forma verborum determinata character sacerdotalis imprimitur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in confirmatione non datur officium operandi super aliquam materiam exteriorem, et ideo character ibi non imprimitur in aliqua exhibitione alicujus rei, sed in sola manus impositione, et unctione: sed in ordine sacerdotali aliter est; et ideo non est simile.

AD SECUNDUM dicendum, quod Dominus discipulis dedit potestatem sacerdotalem, quantum ad principalem actum, ante passionem in coena, quando dixit: *Accipite, et manducate*; unde subjunxit: *Hoc facite in meam commemorationem* (Luc. 22.): sed post resurrectionem dedit eis potestatem sacerdotalem, quantum ad actum secundarium, qui est ligare, et solvere.

AD TERTIUM dicendum, quod in vestibus non requiritur alia consecratio, nisi quod divino cultui mancipentur, et ideo sufficit eis pro consecratione benedictio: sed aliter est de ordinatis, ut ex dicitur patet (*in corp. art.*).

AD QUARTUM dicendum, quod vestis sacerdotalis non significat potestatem sacerdoti datam, sed idoneitatem, quae in eo requiritur ad actum potestatis exequendum: et ideo nec sacerdoti, nec alicui alii imprimitur character in alicujus vestis datione.

AD QUINTUM dicendum, quod potestas diaconi est media inter potestatem subdiaconi, et sacerdotis: sacerdos enim directe habet potestatem super corpus Christi, subdiaconus autem super vasa tantum; sed diaconus super corpus Christi in vase contentum. Unde ejus non est tangere corpus Christi, sed portare corpus in patena, et dispensare sanguinem cum calice; et ideo ejus potestas ad actum principalem non potuit exprimi nec per dationem vasis tantum, nec per dationem materiae; sed exprimitur potestas ejus ad actum secundarium tantum, in hoc quod datur ei liber Evangeliorum: et in hac potestate intelligitur alia, et ideo in ipsa libri datione imprimitur character.

AD SEXTUM dicendum, quod principalior actus acolythi est quo ministrat in urceolo, quam quo ministrat in candelabro; quamvis denominetur ab actu secundario, propter hoc quod est magis notus, et magis proprius ei; et ideo in datione urceoli imprimitur acolytho character, virtute verborum ab episcopo prolatorum.

QUAESTIO XXXVIII.

DE CONFERENTIBUS HOC SACRAMENTUM,
IN DUOS ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de conferentibus hoc sacramentum.

Circa quod quaeruntur duo.

Primo. Utrum solus episcopus possit hoc sacramentum conferre.

Secundo. Utrum haereticus, vel quicumque alius ab Ecclesia praecisus possit hoc sacramentum conferre.

ARTICULUS I.

155

UTRUM TANTUM EPISCOPUS ORDINIS SACRAMENTUM CONFERAT.

(*S. Thom. 4. Dist. 25. q. 1. art. 1.*).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod non tantum episcopus ordinis sacramentum conferat, quia manus impositio ad consecrationem aliquid facit: sed sacerdotibus, qui ordinantur, non solum episcopus manus imponit, sed etiam sacerdotes adstantes; ergo non solum episcopus confert ordinis sacramentum.

2. PRAETEREA. Tunc unicuique datur potestas ordinis, quando id ei exhibetur, quod ad actum sui ordinis pertinet: sed subdiaconis datur urceolus cum aqua, mantili, et manutergio ab archidiacono: similiter acolythis candelabrum cum cereo, et urceolus vacuus; ergo non solum episcopus confert ordinis sacramentum.

3. PRAETEREA. Illa quae sunt ordinis, non possunt alicui committi, qui non habet ordinem: sed conferre ordines minores committitur aliquibus, qui non sunt episcopi, sicut presbyteris cardinalibus; ergo conferre ordines non est episcopalis ordinis.

4. PRAETEREA. Cuicumque committitur principale, committitur et accessorium: sed ordinis sacramentum ordinatur ad Eucharistiam, sicut accessorium ad principale; cum ergo sacerdos consecret Eucharistiam, ipse etiam poterit ordines conferre.

5. PRAETEREA. Plus distat sacerdos a diacono, quam episcopus ab episcopo: sed episcopus potest consecrare episcopum; ergo et sacerdos potest promovere diaconum.

SED CONTRA. Nobiliori modo applicantur ad divinum cultum ministri per ordines, quam vasa sacra: sed consecratio vasorum pertinet ad solum episcopum; ergo multo fortius consecratio ministrorum.

Praeterea. Sacramentum ordinis est excellentius, quam confirmationis: sed solus episcopus confirmat; ergo multo magis solus confert ordinis sacramentum.

4. SED CONTRA. Videtur, quod debeant esse plures, quia quanto aliqua virtus est altior, tanto est minus multiplicabilis: sed potestas hierarchica est altiori modo in angelis, quam in nobis, ut Dionysius dicit (*cap. 1. Eccles. Hierarch. circ. med.*); cum ergo in hierarchia angelica sint novem ordines, totidem deberent esse in Ecclesia, vel plures.

5. PRAETEREA. Prophetia psalmodum est nobilior inter omnes prophetias: sed ad pronuntiandum in Ecclesia alias prophetias est unus ordo, scilicet lectorum; ergo et ad pronuntiandum psalmos deberet esse alius ordo; et praecipue cum in Decr. (*Dist. 21. cap. : Cleros*) psalmista secundus ab ostiario inter ordines ponatur.

RESPONDEO dicendum, quod quidam sufficientiam ordinum assumunt per quandam adaptationem ad gratias gratis datas, de quibus habetur 1. Corinth. 12. Dicunt enim, quod sermo sapientiae competit episcopo, quia ipse aliorum ordinator est; quod ad sapientiam pertinet: sermo scientiae sacerdoti, quia debet habere clavem scientiae: fides diacono, qui praedicat Evangelium: opera virtutum subdiacono, qui se ad opera perfectionis extendit per votum continentiae: interpretatio sermonum acolytho; quod significatur in lumine quod defert: gratia sanitatum exorcistae: genera linguarum psalmistae: prophetia lectori: discretio spirituum ostiario, qui quosdam repellit, et quosdam admittit. Sed hoc nihil est, quia gratiae gratis datae non dantur eidem, sicut ordines dantur eidem; dicitur enim 1. Corinth. 12.: *Divisiones gratiarum sunt*; et iterum ponuntur quaedam, quae ordines non sunt, scilicet episcopatus, et psalmistatus. Et ideo alii assignant secundum quandam assimilationem ad coelestem hierarchiam, in qua ordines distinguuntur secundum purgationem, illuminationem, et perfectionem. Dicunt enim, quod ostiarius purgat exterius, segregando bonos a malis etiam corporaliter; interius vero acolythus, quia per lumen, quod portat, significat se interiores tenebras pellere; et utroque modo exorcista, quia diabolus, quem expellit, utroque modo perturbat; sed illuminatio, quae fit per doctrinam, quantum ad doctrinam propheticam fit per lectores; quantum ad apostolicam fit per subdiaconos; quantum ad evangelicam per diaconos fit: sed perfectio communis, utpote quae est poenitentiae, et baptismi, et huiusmodi, fit per sacerdotem, excellens vero per episcopum, ut consecratio sacerdotum, et virginum; sed excellentissima per summum pontificem, in quo est plenitudo auctoritatis. Sed hoc nihil est; tum quia ordines coelestis hierarchiae non distinguuntur per praedictas actiones hierarchicas, cum quaelibet cuilibet ordinum convenit; tum quia, secundum Dionys. (*cap. 5. Eccles. Hierarch. ante med.*), solis episcopis convenit perficere, illuminare autem sacerdotibus, purgare autem ministris omnibus. Et ideo alii appropriant ordines septem donis; ut sacerdotio respondeat donum sapientiae, quae nos pane vitae, et intellectus cibatur, sicut sacerdos nos pane coelesti reficit; sed timor ostiario, quia nos separat a malis; et sic intermedii ordines respondent mediis donis. Sed hoc iterum nihil est, quia in quolibet ordinum septiformis gratia datur. Et ideo aliter dicendum, quod ordinis sacramentum ad sacramentum Eucharistiae ordinatur, quod est « sacramentum sacramentorum », ut Dionysius dicit (*cap. 3. Eccles. Hierarch. in princ.*); sicut enim templum, et altare, et vasa, et vestes, ita et ministri, qui ad Eucharistiam ordinantur, consecratione indigent: et haec consecratio est ordinis sacramentum. Et ideo distinctio ordinum est accipienda secundum relationem ad Eucharistiam, quia potestas ordinis aut est ad consecrationem ipsius Eucharistiae, aut ad aliquod ministerium ordinatum ad hoc sacramentum Eucharistiae. Si primo modo, sic est ordo sacer-

dotum, et ideo cum ordinantur, accipiunt calicem cum vino, et patenam cum pane, accipientes potestatem conficiendi corpus, et sanguinem Christi. Cooperatio autem ministrorum est vel in ordine ad ipsum sacramentum, vel in ordine ad suscipientes. Si primo modo, sic est tripliciter: primo enim est ministerium, quo minister cooperatur sacerdoti in ipso sacramento quantum ad dispensationem, sed non quantum ad consecrationem, quam solus sacerdos facit; et hoc pertinet ad diaconum; unde in litera (*4. Dist. 24.*) dicitur, quod ad diaconum pertinet ministrare sacerdotibus in omnibus, quae aguntur in sacramentis Christi; unde et ipse Christi sanguinem dispensat: secundo est ministerium ordinatum ad materiam sacramenti ordinandam in sacris vasis ipsius sacramenti; et hoc pertinet ad subdiaconos; unde dicitur in litera (*ibid.*), quod vasa corporis, et sanguinis Domini portant, et oblationem in altari ponunt; et ideo accipiunt calicem de manu episcopi, sed vacuum, cum ordinantur: tertio est ministerium ordinatum ad praesentandum materiam sacramenti; et hoc competit acolytho; ipse enim, ut in litera (*ibid.*) dicitur, urceolum cum vino, et aqua praeparat, unde accipit urceolum vacuum. Sed ministerium ad praeparationem recipientium ordinatum non potest esse nisi super immundos, quia qui mundi sunt, iam sunt ad sacramenta percipienda idonei. Triplex autem est genus immundorum, secundum Dionysium (*loc. sup. cit.*): quidam enim sunt omnino infideles credere nolentes; et hi totaliter etiam a visione divinatorum, et a coetu fidelium arcendi sunt; et hoc pertinet ad ostiarios: quidam autem sunt volentes credere, sed nondum instructi, scilicet catechumeni; et ad horum instructionem ordinatur ordo lectorum, et ideo prima rudimenta doctrinae fidei, scilicet vetus Testamentum eis legendum committitur: quidam vero sunt fideles, et instructi, sed impedimentum habentes ex daemonis potestate, scilicet energumini; et ad hoc ministerium est ordo exorcistarum: et sic patet ratio, et numeri, et gradus ordinum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Dionysius loquitur de ordinibus, non secundum quod sunt sacramenta, sed secundum quod ad hierarchicas actiones ordinantur; et ideo secundum actiones illas tres ordines distinguit: quorum primus habet omnes tres, scilicet episcopus: secundus habet duas, scilicet sacerdos: sed tertius habet unam, scilicet purgare, scilicet ipse diaconus, qui minister dicitur; et sub hoc omnes inferiores ordines comprehenduntur. Sed ordines habent quod sint sacramenta ex relatione ad maximum sacramentorum, et ideo secundum hoc debet numerus ordinum accipi.

AD SECUNDUM dicendum, quod in primitiva Ecclesia propter paucitatem ministrorum omnia inferiora ministeria diaconis committebantur, ut patet per Dionysium cap. 3. Ecclesiasticae Hierarchiae (*aliquant. a princ.*) ubi dicit: « Ministrorum alii stant ad portas templi clausas; alii aliud proprii ordinis operantur: alii autem sacerdotibus proponunt super altare sacrum panem, et benedictionis calicem »; nihilominus erant omnes praedictae potestates, sed implicite, in una diaconi potestate: sed postea ampliatus est cultus divinus, et Ecclesia, quod implicite habet in uno ordine, explicite tradidit in diversis; et secundum hoc dicit Magister in litera (*loc. sup. cit.*) quod Ecclesia alios ordines sibi instituit.

AD TERTIUM dicendum, quod ordines ordinantur principaliter ad sacramentum Eucharistiae, ad alia autem per consequens: quia etiam alia sacramenta ab eo, quod in hoc sacramento continetur, derivantur; unde non oportet, quod distinguantur ordines secundum sacramenta.

AD QUARTUM dicendum, quod angeli differunt specie; et propter hoc in

eis potest esse modus diversus accipiendi divina; ideo etiam diversae hierarchiae in eis distinguuntur: sed in hominibus tantum est una hierarchia, propter unum modum accipiendi divina, qui consequitur humanam speciem, scilicet per similitudines rerum sensibilium: et ideo distinctio ordinum in angelis non potest esse per comparisonem ad aliquod sacramentum, sicut est apud nos, sed solum per comparisonem ad hierarchicas actiones, quas in inferiores exercet quilibet ordo in eis: et secundum hoc nostri ordines eis respondent, quia in nostra hierarchia sunt tres ordines secundum tres hierarchicas actiones distincti, sicut in qualibet hierarchia una angelorum.

AD QUINTUM dicendum, quod psalmistatus non est ordo, sed officium ordini annexum; quia enim psalmi cum cantu pronunciantur, ideo dicitur psalmista, cantor: cantor autem non est nomen ordinis specialis, tum quia cantare pertinet ad totum chorum, tum quia non habet aliquam specialem relationem ad Eucharistiae sacramentum: quia tamen officium quoddam est, inter ordines largo modo acceptos aliquando computatur.

ARTICULUS III.

152

UTRUM ORDINES DEBEANT DISTINGUI PER SACROS, ET NON SACROS.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod ordines non debeant distingui per sacros, et non sacros: omnes enim ordines sacramenta quaedam sunt: sed omnia sacramenta sunt sacra; ergo omnes ordines sunt sacri.

2. PRAETEREA. Secundum ordines Ecclesiae non deputatur aliquis nisi ad divina officia: sed omnia talia sunt sacra; ergo et omnes ordines sunt sacri.

SED CONTRA est, quod ordines sacri impediunt matrimonium contrahendum, et dirimunt jam contractum: sed quatuor inferiores ordines non impediunt contrahendum, nec dirimunt contractum; ergo non sunt sacri ordines.

RESPONDEO dicendum, quod ordo dicitur *dupliciter: uno modo* secundum se; et sic quilibet ordo est sacer, cum sit sacramentum quoddam: *alio modo* ratione materiae, cuiusquam habet aliquem actum; et sic ordo sacer dicitur, qui habet aliquem actum circa rem aliquam consecratam. Et sic sunt tres tantum ordines sacri, scilicet *sacerdotium*, et *diaconatus*, qui habent actum circa corpus Christi, et sanguinem consecratum, et *subdiaconatus*, qui habet actum circa vasa consecrata; et ideo eis etiam continentia indicitur, ut sancti et mundi sint, qui sancta tractant.

Et per hoc patet solutio AD OBJECTA.

ARTICULUS IV.

153

UTRUM ACTUS ORDINUM CONVENIENTER IN LITERA ASSIGNENTUR.

(S. Thom. 4. Dist. 24. q. 2. art. 2.).

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod actus ordinum inconvenienter in litera assignentur (4. Dist. 24.), quia per absolutionem praeparatur aliquis ad corpus Christi sumendum: sed praeparatio suscipientium sacramentum pertinet ad inferiores ordines; ergo inconvenienter absolutio a peccatis inter actus ponitur sacerdotis

2. PRAETEREA. Homo per baptismum est immediate Deo configuratus, characterem configurantem suscipiens: sed orare, et offerre oblationes sunt actus immediate ad Deum ordinati; ergo quilibet baptizatus potest hos actus facere, et non soli sacerdotes.

3. PRAETEREA. Diversorum ordinum diversi sunt actus: sed oblationes in altari ponere, et epistolam legere ad subdiaconum pertinet: crucem etiam ferunt subdiaconi coram papa; ergo hi non debent poni actus diaconi.

4. PRAETEREA. Eadem veritas continetur in veteri, et novo Testamento: sed legere vetus Testamentum est lectorum; ergo eadem ratione et legere novum, et non diaconorum.

5. PRAETEREA. Apostoli nihil aliud praedicaverunt, quam Evangelium Christi, ut patet Rom. 1.: sed doctrina apostolorum committitur subdiaconis enuntianda; ergo et doctrina Evangelii.

6. PRAETEREA. Secundum Dionysium (*cap. 5. Eccles. Hierarch. ante med.*), quod est superioris ordinis, non debet inferiori convenire: sed ministrare cum urceolo est actus subdiaconorum; ergo non debet acolythis attribui.

7. PRAETEREA. Actus spirituales debent corporalibus praeeminere: sed acolythus non habet nisi actum corporalem; ergo exorcista non habet actum spiritualem pellendi daemones, cum sit inferior.

8. PRAETEREA. Quae magis conveniunt, juxta se ponenda sunt: sed legere vetus Testamentum maxime debet convenire cum lectione novi Testamenti, quae competit superioribus ministris; ergo legere vetus Testamentum non debet poni actus lectoris, sed magis acolythi; et praecipue cum lumen corporale, quod acolythi deferunt, significet lumen spiritualis doctrinae.

9. PRAETEREA. In quolibet actu ordinis specialis [*al. spiritualis*] debet esse aliqua vis spiritualis [*al. specialis*] quam habeant ordinati prae aliis: sed in apertione, et clausione ostiorum non habent aliam potestatem ostiarii, quam alii homines; ergo hoc non debet poni actus ipsorum.

RESPONDEO dicendum, quod, cum consecratio, quae fit in ordinis sacramento, ordinetur ad sacramentum Eucharistiae, ut dictum est (*art. praec. et art. 2. huj. q. ad 3.*), ille est principalis actus uniuscujusque ordinis, secundum quem magis proxime ordinatur ad Eucharistiae sacramentum. Et secundum hoc etiam unus ordo est alio eminentior, secundum quod unus actus magis de proximo ad praedictum sacramentum ordinatur. Sed quia ad Eucharistiae sacramentum, quasi dignissimum, multa ordinantur, ideo non est inconveniens, ut praeter principalem actum, etiam multos actus unus ordo habeat, et tanto plures, quanto est eminentior, quia virtus, quanto est superior, tanto ad plura se extendit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod duplex est praeparatio suscipientium sacramentum: quaedam remota; et haec per ministros efficitur: quaedam proxima, qua statim efficiuntur idonei ad sacramentorum dispensationem [*al. susceptionem*]; et haec pertinet ad sacerdotes, quia etiam in naturalibus ab eodem agente fit materia in ultima dispositione ad formam, et recipit formam; et quia in proxima dispositione ad Eucharistiam fit aliquis per hoc, quod a peccatis purgatur, ideo omnium sacramentorum, quae sunt instituta principaliter ad purgationem peccatorum, est minister proprius sacerdos, scilicet baptismi, poenitentiae, et extremae unctionis.

AD SECUNDUM dicendum quod actus aliqui immediate ad Deum ordinantur *dupliciter: uno modo* ex parte unius personae tantum, sicut facere orationes singulares, et votare, et hujusmodi; et talis actus competit cuilibet baptizato: